

BEEKDAELEN
Kadernota 2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding.....	4
2. Financiële samenvatting en leeswijzer	5
3. Actualisatie begrotingsbeeld	6
3.1 Bijstelling lopende begroting	7
3.2 Beleidsontwikkelingen coalitieprogramma 2026-2030 met financiële gevolgen	9
3.3 Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen	11
3.4 Resultaat kadernota 2027	12
4. Toekomstige raadsvoorstellen en bezuinigingsopties	13
4.1 Toekomstige raadsvoorstellen	14
4.2 Potentiële besparingen	15
5. Programma Samen besturen en veilig samenleven.....	16
5.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen' ...	17
5.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma.....	17
5.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen	17
5.2 Algemene beleidsontwikkelingen.....	19
5.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen	19
6 Programma Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	20
6.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen' ...	21
6.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma.....	21
6.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen	21
6.2 Algemene beleidsontwikkelingen.....	23
6.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen	23
7. Programma Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	29
7.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen' ...	30
7.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma.....	30
7.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen	30
7.2 Algemene beleidsontwikkelingen.....	32
7.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen	32
7.2.2 Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen	34
8. Programma Krachtig organiseren en samenwerken	36
8.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen' .	37

8.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma.....	37
8.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen	37
8.2 Algemene beleidsontwikkelingen	38
8.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen	38
8.2.2 Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen	39
Bijlagen	41
1. Bijlage 1: Begrotingsuitgangspunten.....	42
2. Bijlage 2: Financiële kaders	44

1. Inleiding

Voor u ligt de kadernota 2027–2030 van de gemeente Beekdaelen. Deze kadernota vormt de financiële en beleidsmatige vertaling van de ambities uit het coalitieprogramma 2026–2030 'Groeien in Groen' naar de meerjarenbegroting. Daarbij wordt voortgebouwd op eerdere besluitvorming en wordt inzicht gegeven in de actuele financiële positie en de consequenties van nieuw en bijgesteld beleid.

Het coalitieprogramma geeft richting aan de ontwikkeling van Beekdaelen langs vier samenhangende opgaven: samen besturen en veilig samenleven, het versterken van gemeenschappen en gelijke kansen, het verbeteren van de kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente en het krachtig organiseren en samenwerken. Deze opgaven zijn leidend geweest bij het bepalen van de beleidsontwikkelingen die in deze kadernota zijn opgenomen. De nadruk ligt op het ondersteunen van vitale kernen, het bevorderen van participatie en betrokkenheid van inwoners, het versterken van de sociale basis en het realiseren van een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving.

Tegelijkertijd staat de gemeente voor een aantal financiële en maatschappelijke uitdagingen. Ontwikkelingen zoals stijgende kosten, toenemende druk op het sociaal domein, de woningbouwopgave, de energietransitie en regionale samenwerkingsopgaven vragen om zorgvuldige afwegingen. Vanuit het coalitieprogramma is daarom nadrukkelijk het uitgangspunt gehanteerd dat ambities in balans moeten zijn met uitvoeringskracht en financiële mogelijkheden, waarbij een gezonde financiële positie en een beheerste lastenontwikkeling voor inwoners centraal staan.

In deze kadernota worden deze afwegingen concreet gemaakt. Naast de actualisatie van het begrotingsbeeld bevat deze nota voorstellen voor nieuw beleid, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen ontwikkelingen uit het coalitieprogramma en overige beleidsontwikkelingen. De uiteindelijke besluitvorming over deze voorstellen vindt plaats bij de begroting 2027.

Met deze kadernota zet de gemeente Beekdaelen een volgende stap in het realiseren van de ambities uit het coalitieprogramma, met oog voor financiële haalbaarheid en de veranderende maatschappelijke context.

2. Financiële samenvatting en leeswijzer

Zoals u inmiddels gewend bent start deze kadernota met een samenvatting van de financiële gevolgen die de kadernota heeft voor het structurele begrotingsbeeld. In de tabel wordt, per regel, verwezen naar een hoofdstuk. In dat hoofdstuk treft u een uitgebreide toelichting aan. Een verkorte toelichting volgt na de onderstaande tabel (+ = positief voor het resultaat, -/- = negatief voor het resultaat)

Verwachte ontwikkeling resultaat 2027-2030 (in duizenden €)	§	2027	2028	2029	2030
Resultaat na eerste burap 2026	3.1	3.085,9	1.931,2	2.220,0	2.614,2
Rentekosten eenmalige investeringen coalitieprogramma		-45,9	-45,9	-45,9	-45,9
Bijstellingen lopende budgetten	3.1	840,2	72,6	-102,5	-51,6
Beleidsontwikkelingen coalitieprogramma 2026-2030 met financiële gevolgen	3.2	-429,4	-429,4	-461,3	-461,3
Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen	3.3	-56,0	-56,0	-92,0	-92,0
Resultaat kadernota 2027	3.3	3.394,7	1.472,5	1.518,3	1.963,4
Indicatief toekomstig verloop resultaat door:					
Toekomstige raadsvoorstellen	4.1	-999,8	-1.192,4	-1.192,4	-1.192,4
Resultaat kadernota na toekomstige raadsvoorstellen		2.394,9	280,1	325,8	771,0
Geinventariseerde bezuinigingen	4.2	248,5	248,5	285,5	285,5
Resultaat als alle bezuinigingen worden doorgevoerd		2.643,4	528,6	611,3	1.056,5

Het resultaat van de kadernota 2027 is in alle jaren positief. In het eerste jaar bedraagt het positieve resultaat afgerond € 3,4 miljoen. Dat daalt in het jaar 2030 tot een bedrag van afgerond € 2,0 miljoen. Als ook de raadsvoorstellen met een relatief grote financiële impact worden betrokken in het resultaat dan blijven de resultaten positief.

De gemeente heeft bij het opstellen van de begroting 2026 een aantal bezuinigingsmogelijkheden in kaart gebracht. Als de voordelen als gevolg van die bezuinigingen wordt opgenomen stijgt het resultaat verder.

Leeswijzer

In hoofdstuk drie van deze kadernota wordt het begrotingsbeeld geactualiseerd. De uitkomsten van de meicirculaire 2026 worden daarin onder andere meegenomen en ook het nieuwe beleid dat wordt gevraagd in de begroting 2027. In dat nieuwe beleid zijn de beleidsinitiatieven die zijn opgenomen in het coalitieakkoord 2026-2030 meegenomen.

In hoofdstuk vier staan twee ontwikkelingen beschreven die puur informatief van aard zijn, maar in de toekomst wel gevolgen hebben voor de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente: toekomstige raadsvoorstellen en mogelijke bezuinigingen. De bezuinigingen kunnen worden doorgevoerd als de financiële positie van de gemeente daarom vraagt.

De hoofdstukken vijf tot en met acht bevatten, per programma, een beleidsmatige uiteenzetting. Daar worden de algemene beleidsontwikkelingen beschreven, maar wordt ook nader ingegaan op specifiekere beleidsinhoudelijke kwesties, zoals de zaken die zijn opgenomen in het coalitieakkoord. In de bijlage tenslotte zijn de begrotingsuitgangspunten en de financiële kaders meegenomen.

3. Actualisatie begrotingsbeeld

Dit hoofdstuk is onderverdeeld in drie paragrafen. De eerste paragraaf gaat nader in op de bijstelling van de lopende begroting. Gedacht kan hierbij worden aan de effecten van de meicirculaire 2026 en aan de indexering van budgetten en lokale lasten. De tweede paragraaf beschrijft het nieuwe beleid dat via het coalitieprogramma 2026-2030 in deze kadernota wordt gevraagd. De derde paragraaf tenslotte geeft inzicht in de middelen die aanvullend worden gevraagd voor algemene beleidsontwikkelingen. De definitieve besluitvorming over het nieuwe beleid dat is vermeld in de paragrafen 3.2 en 3.3 vindt plaats in de begroting 2027.

3.1 Bijstelling lopende begroting

Als startpunt voor het meerjarig perspectief van de kadernota 2027 geldt de eerste bestuursrapportage 2026. De begroting laat, na de burap, in het jaar 2027 een saldo zien van afgerond € 3,0 miljoen. In deze kadernota wordt het jaar 2030 toegevoegd. Dat jaar laat een positief resultaat zien van € 2,6 miljoen. Het resultaat van het jaar 2030 stijgt, ten opzichte van het jaar 2029, met een bedrag van afgerond € 400.000 (van € 2,2 miljoen naar € 2,6 miljoen positief). Dat hogere voordeel wordt veroorzaakt door een hogere algemene uitkering in 2030, met name als gevolg van een volumestijging.

Nr	Bijstelling lopende begroting (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
	Resultaat 1e burap 2026	3.085,9	1.931,2	2.220,0	2.614,2
	Bijstelling lopende begroting				
1	Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	-15,1	-20,3	47,9	34,0
2	Indexering belastingen	372,0	366,9	366,9	366,9
3	Gevolgen meicirculaire 2026 (na bijraming loon- en prijsstijgingen)	483,2	-274,0	-517,3	-452,5
	Resultaat kadernota na bijstelling van lopende begroting	3.926,0	2.003,9	2.117,5	2.562,6

1. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen

In de raadsvergadering van 9 juni jl. heeft de raad begrotingen aangenomen van diverse gemeenschappelijke regelingen. De financiële vertaling van die begroting bedragen in 2027 € 15.000 negatief, en slaan daarna om in een voordeel van € 34.000 in het jaar 2030.

2. Indexering belastingen

De belastingopbrengsten worden, zoals gebruikelijk, geïndexeerd. Daarvoor is een indexpercentage gehanteerd van 2,1% (Bron: consumentenprijsindex volgens mei- circulaire 2026).

4. Gevolgen meicirculaire 2026

De mei- circulaire van het gemeentefonds leidt tot een positieve bijstelling in het jaar 2027. Vanaf het jaar 2028 slaat dat voordeel om in een nadeel.

Het eenmalige voordeel in 2027 (dat ten opzichte van het jaar 2028 ruim € 850.000 bedraagt) wordt voor een bedrag van € 460.000 veroorzaakt doordat de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (ter vervanging van het abonnementstarief) is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Gemeenten waren hier eerder voor gekort in de algemene uitkering. Die korting wordt in het jaar 2027 teruggedraaid. Tegenover dit voordeel staat een nadeel omdat de geraamde eigen bijdrage in 2027 vervalt. Dat nadeel is al eerder meegenomen in de eerste burao 2026.

Verder is in het jaar 2027 sprake van een voordeel van € 250.000 doordat de verwachte loonstijging in het jaar 2027 minder hoog is dan de jaren daarna. Dat heeft te maken met het feit dat de CAO voor gemeenteambtenaren loopt tot en met maart 2027. Dat betekent dat in 2027 'slechts' rekening gehouden hoeft te worden met een loonstijging over 9 maanden terwijl de loonstijging vanaf het jaar 2028 gaat over het hele jaar.

Vanaf het jaar 2028 ontstaat dus een tekort op de effecten van de meicirculaire. Dat komt doordat de prijsindexering in de gemeentebegroting hoger is dan de compensatie die daarvoor wordt verstrekt in het gemeentefonds. Ook is sprake van een tekort op de stelpost voor prijsstijgingen die in de begroting 2026 was opgenomen. De stelpost schiet met name tekort doordat in 2026 een relatief grote greep uit de pot is gedaan als gevolg van

indexeringen van de jeugdbudgetten. De bijstelling werkt vanuit het jaar 2026 door naar de jaren 2027 en verder.

Het kabinet wil huishoudelijke hulp voor mensen die dit zelf kunnen betalen vanaf 2029 uit de Wet maatschappelijke ondersteuning halen. De maatregel staat al in het coalitieakkoord van D66, CDA en VVD. Gemeenten blijven wel verantwoordelijk voor mensen die de hulp écht niet zelf kunnen regelen of betalen. Indien deze maatregel wordt doorgevoerd, leidt dit tot lagere kosten voor gemeenten. Om die reden vindt in de meicirculaire vanaf het jaar 2029 een korting plaats die voor Beekdaelen € 1,9 miljoen bedraagt. De gemeente verlaagt de uitgaven voor de hulp in het huishouden via een stelpost met hetzelfde bedrag waardoor de korting budgettair neutraal verloopt. De provinciaal toezichthouder zal binnenkort advies uitbrengen over de wijze waarop met de betreffende korting dient te worden omgegaan.

3.2 Beleidsontwikkelingen coalitieprogramma 2026-2030 met financiële gevolgen

Recent heeft de raad het coalitieprogramma 2026-2030 vastgesteld. Uit de doorrekeningen die zijn opgenomen bij dat coalitieprogramma volgt dat het opgenomen beleid in het programma eenmalige en structurele kosten met zich meebrengt. De eenmalige kosten worden via aparte beslispunten bij het raadsvoorstel van de voorliggende kadernota gevraagd. Die middelen zijn immers al in het jaar 2026 nodig, terwijl de kadernota over de jaren 2027-2030 gaat.

De structurele middelen vanaf het jaar 2027 worden wél via deze kadernota gevraagd. In de onderstaande tabel is, per programma, samengevat om welk bedragen het gaat. In de hoofdstukken vijf tot en met acht, waarin wordt ingegaan op de programma's, wordt dat nieuwe beleid verder toegelicht.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma		2027	2028	2029	2030
§	Programma 1 5. Samen besturen en veilig samenleven	104,4	104,4	136,3	136,3
5.1.2	Continueren digitaal participatieplatform	65,0	65,0	65,0	65,0
5.1.2	Geven van een structureel vervolg aan het ACT Preventiebeleid	39,4	39,4	71,3	71,3
4.1	Beekdaelen in je broekzak	Apart raadsvoorstel			
§	Programma 2 Sterke gemeenschappen en gelijke kansen	175,0	175,0	175,0	175,0
6.1.2	Uitbreiden van het aantal dorpscoördinatoren van 2 naar 3	100,0	100,0	100,0	100,0
6.1.2	Verhogen van de jaarlijkse evenementensubsidie van 55k naar 100k,	45,0	45,0	45,0	45,0
6.1.2	Uitvoeren vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord	30,0	30,0	30,0	30,0
4.1	Realiseren nieuwe gemeenschapsvoorzieningen in de kernen Puth, Sweikhuizen en Schinveld	Apart raadsvoorstel Sweikhuizen/Schinveld			
4.1	Actualiseren MeerJarenOnderhoudsPlan inclusief het DMJOP	Apart raadsvoorstel			
4.1	Herijken Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)	Apart raadsvoorstel			
4.1	Inbrengen lokale inclusieagenda als raadsvoorstel	Apart raadsvoorstel			
§	Programma 3 Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente	150,0	150,0	150,0	150,0
7.1.2	Uitbreiding capaciteit om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen	100,0	100,0	100,0	100,0
7.1.2	Onderzoek naar inrichting en onderhoud kerkhoven	50,0	50,0	50,0	50,0
4.1	Voorleggen voorstel toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen	Apart raadsvoorstel			
4.1	Actualiseren IBOR, WRP en MIP	Apart raadsvoorstel			
§	Programma 4 Krachtig organiseren en samenwerken	0,0	0,0	0,0	0,0
	Geen aanvullende middelen nodig				
	Totale kosten coalitieprogramma	429,4	429,4	461,3	461,3

In de tabel is tevens aangegeven op welke plek in deze kadernota aanvullende informatie is opgenomen over de betreffende ontwikkeling.

3.3 Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen

Er is geïnventariseerd welk nieuw beleid de komende jaren op ons afkomt. De beleidsontwikkelingen zijn in aantal beperkt. In de onderstaande tabel zijn de bedragen vermeld.

Nieuw beleid kadernota 2027	§	Eenmalig	2027	2028	2029	2030
Implementatie nieuwe wet regie versterking volkshuisvesting	7.2.2	pm	pm	pm	pm	pm
Aanvullen middelen strategische grondaankopen	7.2.2	72,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Verhogen onderhoudsbijdrage twee rijksmonumentale windmolens	7.2.2	0,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Bijdrage aan Stichting Samenwerking Zuid- Limburg	8.2.2	0,0	36,0	36,0	72,0	72,0
Hybride werken	8.2.2	0,0	pm	pm	pm	pm
Totaal eenmalig nieuw beleid		72,6	56,0	56,0	92,0	92,0

Een nadere toelichting op het beleid met financiële impact is opgenomen in de paragrafen 7.2.2 en 8.2.2 van deze kadernota. Definitieve besluitvorming vindt plaats met de vaststelling van de begroting 2027.

3.4 Resultaat kadernota 2027

De ontwikkelingen die zijn beschreven in de paragrafen 3.1 tot en met 3.3 leiden tot het onderstaande geprognostiseerde begrotingsresultaat. Het verloop van het resultaat laat zien dat de gemeente jaarlijks overschotten heeft die variëren van € 3,4 miljoen in het jaar 2027 tot € 2,0 miljoen in het jaar 2030.

Resultaat kadernota 2027	2027	2028	2029	2030
Gepresenteerd resultaat volgens paragraaf 3.1	3.926,0	2.003,9	2.117,5	2.562,6
Rentekosten eenmalige uitgaven coalitieprogramma	-45,9	-45,9	-45,9	-45,9
Structurele kosten coalitieprogramma volgens paragraaf 3.2	-429,4	-429,4	-461,3	-461,3
Kosten algemene beleidsontwikkelingen volgens paragraaf 3.3	-56,0	-56,0	-92,0	-92,0
Resultaat kadernota als geen maatregelen worden doorgevoerd	3.394,7	1.472,5	1.518,3	1.963,4

4. Toekomstige raadsvoorstellen en bezuinigingsopties

4.1 Toekomstige raadsvoorstellen

Onderstaande tabel bevat een opsomming van de beleidsinitiatieven die binnenkort worden verwacht en die een relatief grote financiële impact hebben. In deze kadernota zijn nu voor het eerst ook de beleidsinitiatieven opgenomen die zijn vermeld in het coalitieakkoord en die via een apart raadsvoorstel naar de raad gaan. Betreffende beleidsontwikkelingen zijn in de onderstaande tabel aangeduid met CP (coalitieprogramma).

Toekomstige ontwikkelingen met financiële impact	Jaar	Eenmalig (D)	Dekking (E)	Netto	2027	2028	2029	2030
Beekdaelen in je broekzak (CP)	2027	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Onderwijshuisvesting school Merkelbeek (rente)	2026	7.300,0	7.300,0	0,0	269,4	269,4	269,4	269,4
Onderwijshuisvesting school Puth (rente)	2027	4.900,0	4.900,0	0,0	0,0	180,8	180,8	180,8
Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen (CP)	2026	825,0	0,0	825,0	30,4	30,4	30,4	30,4
Gemeenschapsvoorziening Schinveld (CP)	2028	pm	pm	pm	0,0	0,0	pm	pm
Meerkosten gemeenschapshuis Puth	2026	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Actualiseren OnderhoudsPlan gemeentelijke gebouwen (CP)	2026	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid (CP)	2026	pm	pm	pm	700,0	700,0	700,0	700,0
Herijken Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) (CP)	2029	pm	pm	pm	0,0	0,0	0,0	pm
Lokale inclusieagenda (CP)	2026	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Uitbreiding standplaatsen woonwagens	2027	320,0	0,0	320,0	0,0	11,8	11,8	11,8
Gebiedsontwikkeling Doenrade	2027	pm	pm	pm	0,0	pm	pm	pm
Gebiedsontwikkeling Maatschappelijke hart Merkelbeek	2026	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Toekomstig groenonderhoud in Beekdaelen (CP)	2026	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Actualiseren IBOR, WRP en MIP (CP)	2026	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Intensiveren ongediertebestrijding (tlv rioolheffing)	2027	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalen		13.345,0	12.200,0	1.145,0	999,8	1.192,4	1.192,4	1.192,4

De jaarlijkse kosten van de betreffende raadsvoorstellen bedragen in het jaar 2027 afgerond € 1,0 miljoen en deze stijgen in het jaar 2030 tot € 1,2 miljoen. Als die kosten worden betrokken bij het resultaat van de kadernota dan ontstaat het volgende (puur informatieve) beeld.

Indicatief resultaat na toekomstige raadsvoorstellen	2027	2028	2029	2030
Resultaat na nieuw beleid	3.394,7	1.472,5	1.518,3	1.963,4
Toekomstige raadsvoorstellen	-999,8	-1.192,4	-1.192,4	-1.192,4
Resultaat begroting als geen maatregelen worden doorgevoerd	2.394,9	280,1	325,8	771,0

4.2 Potentiële besparingen

Als het begrotingsresultaat erom vraagt kunnen nog aanvullende bezuinigingen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de financiële positie verbetert. In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van die aanvullende bezuinigingsopties.

Overzicht bezuinigingsmogelijkheden	2027	2028	2029	2030
Kostendekkend tarief bezorging reisdocumenten	0,0	0,0	37,0	37,0
Uitvoeringskosten participatiewet	0,0	pm	pm	pm
Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau	14,8	14,8	14,8	14,8
Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden	8,7	8,7	8,7	8,7
Voordelen investeringen in duurzaamheid naar gemeente	pm	pm	pm	pm
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen in het duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen (DMJOP).	225,0	225,0	225,0	225,0
Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%	pm	pm	pm	pm
Kostendekkend maken begraafrechten	pm	pm	pm	pm
Totaal effect bezuinigingen	248,5	248,5	285,5	285,5

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in deze kadernota geen besluitvorming wordt gevraagd over de vermelde bezuinigingen. Als alle gekwantificeerde bezuinigingen worden doorgevoerd dan ontstaat het volgende beeld:

Indicatief resultaat na bezuinigingen	2027	2028	2029	2030
Resultaat inclusief toekomstige raadsvoorstellen	2.394,9	280,1	325,8	771,0
Geinventariseerde bezuinigingen	248,5	248,5	285,5	285,5
Resultaat kadernota als geen maatregelen worden doorgevoerd	2.643,4	528,6	611,3	1.056,5

5. Programma Samen besturen en veilig samenleven

5.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen'

5.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma

Inwoners helpen mee om onze 15 kernen vitaal en weerbaar te houden; het bestuur zet zich optimaal in om de belangen en de veiligheid van de inwoners in deze kernen te waarborgen.

- We vinden het belangrijk dat iedere kern in Beekdaelen de ruimte krijgt om de eigen identiteit, leefbaarheid en vitaliteit verder te versterken, onder meer via dorpsontwikkelingsplannen.
- We verbeteren de participatie en betrokkenheid van inwoners. Dit doen we door duidelijker te communiceren waarover, wanneer en op welke manier inwoners kunnen meeluisteren, meedenken en meebeslissen.
- Raadsleden, collegeleden en ambtenaren van Beekdaelen zijn integer en helder in hun communicatie.
- We veranderen mee met de wereld om ons heen en maken verantwoord gebruik van data en kunstmatige intelligentie in onze monitoring, besluitvorming en evaluatie.
- Voor een veilig Beekdaelen wordt de samenwerking tussen politie, straatcoaches en BOA's verder versterkt en de aanpak van ondermijning blijft één van de speerpunten.
- We versterken de weerbaarheid van onze gemeente en kernen, zodat Beekdaelen beter voorbereid is op maatschappelijke ontwrichting, geopolitieke spanningen en crisissituaties.

5.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen

In het coalitieprogramma zijn diverse beleidsontwikkelingen beschreven die financiële gevolgen hebben. Deze zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma programma 1	2027	2028	2029	2030
Continueren digitaal participatieplatform	65	65	65	65
Geven van een structureel vervolg aan het ACT Preventiebeleid	39	39	71	71
	104	104	136	136

Continueren digitaal participatieplatform

In 2026 zetten we actief in op de verlenging van de pilot van het digitaal participatieplatform, waarbij gericht wordt geïnvesteerd in personele capaciteit om deze pilot een goede kans van slagen te geven. Participatie kan op deze wijze zeer laagdrempelig mogelijk worden gemaakt voor grotere groepen inwoners. Indien deze pilot positief wordt geëvalueerd, dan zullen in 2027 additionele middelen nodig zijn om een digitaal participatieplatform te financieren. Bij deze vorm van participatie zal specifiek aandacht zijn voor de ontwikkelingen in de verschillende kernen.

Geven van een structureel vervolg aan het ACT Preventieteam

In 2024 is het ACT! Interventieteam Parkstad in het leven geroepen met als doel het ondersteunen, ontzorgen en aanjagen van de bestuurlijke aanpak van de ondermijnende criminaliteit in Parkstad. Inmiddels is het ACT! actief binnen alle zeven Parkstad-gemeenten met het uitvoeren van controles en de aanpak van misstanden binnen de regionaal benoemde aandachtsgebieden. Het ACT! levert inmiddels een belangrijke bijdrage aan de aanpak van ondermijning. De huidige vorm van financiering van het ACT! loopt af per 31 december 2026 en voor de periode daarna is slechts gedeeltelijk en incidenteel budget beschikbaar. We werken aan een stabiel meerjarenperspectief door middel van het scheppen van duidelijke randvoorwaarden, het maken van eenduidige bestuurlijke afspraken en het borgen van structurele, meerjarige financiering op regionaal niveau.

5.2 Algemene beleidsontwikkelingen

5.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen

Artificial Intelligence (AI)

In de komende jaren benutten we AI vooral als hulpmiddel om de dienstverlening te verbeteren, de werkdruk te verlagen en de kwaliteit van besluitvorming te ondersteunen. De menselijke maat blijft leidend: bij besluiten met impact op inwoners zorgen we voor transparantie, privacybescherming en een passende menselijke toets.

De inzet groeit stapsgewijs en vraagt om geleidelijke organisatie-aanpassingen (afspraken over verantwoordelijkheid, vaardigheden en procesinrichting). Naast generatieve AI verkennen we ook AI-agents: digitale assistenten die taken en werkprocessen ondersteunen, onder duidelijke kaders en met tussentijdse evaluatie.

6 Programma Sterke gemeenschappen en gelijke kansen

6.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen'

6.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma

In Beekdaelen bouwen de raad, het college en de ambtelijke organisatie samen met inwoners aan sterke, vitale en inclusieve gemeenschappen waarin iedereen mee kan doen. We zetten in op ontwikkeling, gezondheid, bestaanszekerheid en sterke sociale verbindingen. Inwoners wonen niet alleen in Beekdaelen, maar ze voelen zich thuis in Beekdaelen. Daarbij werken de raad, het college en ambtenaren in samenhang: wonen, zorg, welzijn, (vrijwilligers)werk, onderwijs, sport en cultuur zijn met elkaar verbonden, versterken elkaar en dragen gezamenlijk bij aan leefbare kernen in Beekdaelen. Zo kunnen we als gemeente de toekomst aan.

- We stimuleren meer activiteiten, bewonersinitiatieven en ontmoetingsplekken in alle kernen van Beekdaelen om het 'samen leven' verder te versterken.
- We zetten in op gemeenschappen waar inwoners zich gezien en ondersteund voelen, waar onderlinge verbondenheid vanzelfsprekend is en waar iedereen kan meedoen.
- We kijken niet naar losse thema's, maar naar de samenhang tussen wonen, zorg, welzijn, (vrijwilligers)werk, onderwijs, sport en cultuur. Deze versterken elkaar en dragen gezamenlijk bij aan kernen die sterk zijn en ook mogen verschillen in aanpak van eigen problematieken.
- We zorgen voor een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot beweging, ontmoeting en culturele ontwikkeling.
- We willen dat inwoners snel de juiste ondersteuning krijgen, dichtbij huis en zonder onnodige drempels. Daarom versterken we de samenwerking tussen gemeenten, zorg, onderwijs en lokale partners, zodat ondersteuning beter aansluit op de leefwereld van inwoners.
- Een veilige, gezonde en kansrijke jeugd is de basis voor een sterke en veerkrachtige samenleving. In Beekdaelen zetten we ons ervoor in dat kinderen en jongeren kunnen opgroeien in een omgeving die ondersteunt, beschermt en stimuleert.

6.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen

In het coalitieprogramma zijn diverse beleidsontwikkelingen beschreven die financiële gevolgen hebben. Deze zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma programma 2	2027	2028	2029	2030
Uitbreiden van het aantal dorpscoördinatoren van 2 naar 3	100	100	100	100
Verhogen van de jaarlijkse evenementensubsidie van 55k naar 100k,	45	45	45	45
Uitvoeren vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord	30	30	30	30
	175	175	175	175

Uitbreiden van het aantal dorpscoördinatoren van 2 naar 3

In Beekdaelen maken we werk van levendige dorpen waar mensen elkaar ontmoeten, initiatief nemen, verenigingen bloeien en jong en oud actief onderdeel is van de gemeenschap. De dorpscoördinatoren vormen de schakel tussen inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties, scholen, zorgpartners en de gemeente. In deze verbindende rol zijn zij de 'oren en ogen' in onze dorpen en dragen zij bij aan onderlinge verbondenheid, samenredzaamheid en tijdige signalering van behoeften binnen de gemeenschap. De dorpscoördinatoren zijn een vast onderdeel van onze wijkgerichte aanpak. Zij werken nauw samen met bv. jeugd- en jongerenwerk, straatcoaches, wijkteams en welzijnsorganisaties. Deze complete benadering zorgt ervoor dat signalen sneller worden opgepakt en ondersteuning beter aansluit op wat inwoners nodig hebben.

Om nog beter in te kunnen spelen op wat er speelt in de kernen, breiden we het aantal dorpscoördinatoren medio 2026 uit van 2 naar 3. Hierdoor ontstaat er meer ruimte om signalen op te vangen, initiatieven te begeleiden en de samenwerking te versterken.

Verhogen van de jaarlijkse evenementensubsidie

Naast reguliere activiteiten spelen ook evenementen een belangrijke rol spelen in het sociale leven van onze kernen. In een landelijke gemeente als Beekdaelen dragen evenementen bij aan levendige dorpen en sterke gemeenschappen. We zetten daarom in op het stimuleren van activiteiten en evenementen in al onze kernen. Om verenigingen, stichtingen en vrijwilligers hierin beter te ondersteunen, wordt het budget voor evenementensubsidies vanaf 2027 verhoogd naar 100K op jaarbasis.

Uitvoeren vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord

We hechten veel waarde aan de vele culturele initiatieven in onze gemeente. Om deze te kunnen blijven verbinden, vernieuwen en versterken, stellen we een vernieuwde cultuurvisie en een Lokaal Cultuurakkoord op, waarin we samen met verenigingen, gemeenschapshuizen en culturele partners investeren in talentontwikkeling en participatie. We willen dat iedere inwoner actief in aanraking komt met cultuur, muziek en (moderne vormen van) kunst, met bijzondere aandacht voor de Limburgse taal. We stimuleren muziekonderwijs en onderzoeken hoe dit breder en toegankelijker kan worden ingebed in de samenleving.

6.2 Algemene beleidsontwikkelingen

6.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen

Stevige lokale teams

Op dit moment zijn in de gemeente 2 stevige lokale teams operationeel, te weten in Schinveld en in Nuth (onderdeel van hervormingsagenda jeugd, IZA transformatieplannen, AZWA akkoord, Visie Sociaal). De teams hebben een centrale rol in het vroegtijdig signaleren van hulpvragen, het bieden van passende ondersteuning en het voorkomen van zwaardere en duurdere zorg. Stevige lokale teams kenmerken zich door een brede, integrale blik en een wijkgerichte aanpak, dicht bij de inwoners. Professionals werken domein overstijgend samen en zijn in staat om snel te schakelen tussen zorg, welzijn en participatie. Hierbij staat het versterken van de eigen regie en het netwerk van inwoners centraal. Daarnaast zijn de lokale teams herkenbaar en een toegankelijk aanspreekpunt in de wijk, met korte lijnen naar partners zoals huisartsen, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Door deze samenwerking te intensiveren, kan ondersteuning beter op elkaar worden afgestemd en wordt versnippering voorkomen. De komende periode wordt de werkwijze van de teams doorontwikkeld en waar mogelijk verder uitgerold.

Centrale toegang sociaal domein

De ontwikkeling van een centrale toegang is een belangrijk aandachtspunt binnen het sociaal domein. Het doel is om de toegang tot ondersteuning en zorg voor jeugd, gezinnen en andere inwoners integraler, eenduidiger en laagdrempeliger te maken, met goede afstemming tussen de gemeente en haar partners.

De centrale toegang staat echter niet op zichzelf; het is onderdeel van een bredere ontwikkeling die draait om toegankelijkheid, integraliteit en effectieve ondersteuning. Dit traject wordt in 2026 opgestart maar zal ook in 2027 worden voortgezet, waarbij de precieze vorm, processen en verantwoordelijkheden nog nader worden uitgewerkt.

Doorbraakmethode

Ten aanzien van de doorbraakmethode geldt dat de vraag naar maatwerk bij complexe casuïstiek toeneemt wat leidt tot meer druk op capaciteit en middelen. Tegelijkertijd is het belangrijk dat de gemeente inzet op effectieve interventies bij multiproblematiek om escalatie en stapeling van kosten te voorkomen. Tot en met 2027 zijn voor implementatie van de doorbraakmethode middelen beschikbaar vanuit het IZA-transformatieplan, maar dit vraagt om een duurzame borging voor de langere termijn. Daarom is het noodzakelijk om te investeren in voldoende mandaat en handelingsruimte voor consultants, en de doorbraakmethode structureel te borgen in de gemeentelijke werkwijze. In 2027 staat de borging centraal.

Verbinding sociaal-medisch domein/Pluswijken

De verbinding tussen het sociaal en medisch domein wordt in toenemende mate noodzakelijk, mede onder invloed van ontwikkelingen vanuit IZA, GALA, AZWA en de Hervormingsagenda Jeugd. De groeiende complexiteit van hulpvragen, de aanhoudende druk op de GGZ, de vergrijzing en de beweging waarbij inwoners langer zelfstandig thuis wonen, maken een intensievere samenwerking onvermijdelijk.

Dit vraagt om het duurzaam inrichten van structurele samenwerkingsvormen tussen betrokken partners en het versterken van gezamenlijke casusregie bij kwetsbare inwoners. Tegelijkertijd ligt er een duidelijke opgave om preventie en vroegsignalering verder te ontwikkelen, zodat zwaardere zorg zoveel mogelijk kan worden voorkomen en inwoners tijdig passende ondersteuning ontvangen.

De afgelopen periode is in het kader van de Pluswijkenaanpak gewerkt aan het opzetten van een nauwe samenwerking tussen de huisartsenpraktijken, wijkmanagers vanuit het medisch domein en de beleidsmedewerkers van de gemeente. Dit zorgt voor korte lijnen en een gezamenlijke focus.

Daarnaast zijn we recent gestart met de inzet van een medisch verbinder vanuit de uitvoering. Dit betreft momenteel een pilot. De medische verbinder fungeert als vast aanspreekpunt voor de huisartsenpraktijken richting de gemeente. In deze rol legt zij verbinding met de gemeentelijke organisatie en denkt zij mee op casusniveau. Op basis van zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens wordt beoordeeld of en zo ja waarom voortzetting van deze inzet noodzakelijk is.

Gezondheidsbeleid

Van de drie zorgakkoorden tot nu toe (GALA, IZA en AZWA) is het AZWA het minst vrijblijvende akkoord voor gemeenten. Het richt zich op het versterken van de samenwerking tussen zorg, welzijn en het sociaal domein.

Het GALA akkoord beoogt fysieke en mentale gezondheid van inwoners te verbeteren door meer preventie (beweging naar de voorkant). Het inzetten van interventies was onder GALA facultatief. Het Integraal Zorgakkoord (IZA) bevat afspraken tussen zorgpartijen en gemeenten die een impuls moeten geven aan de beweging van zorg naar gezondheid. De IZA transformatieplannen hiertoe zijn bindend voor gemeenten.

Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) richt zich op het versterken van de samenwerking tussen zorg, welzijn en het sociaal domein en is eigenlijk een verbreding, intensivering en concretisering van het IZA. Toegang tot zorg en welzijn, de verbinding ervan en het afwenden van het arbeidsmarkttekort in de zorg staat centraal. Het AZWA gaat uit van uniforme en verplichte 'basisfunctionaliteiten'. Dit zijn landelijke afspraken over samenwerking op het snijvlak van zorg en sociaal domein. Ze gelden in alle regio's en zorgen dat iedereen weet wat zijn of haar taak is. Zo weten inwoners en patiënten waar zij op kunnen rekenen.

Sport- en beweegbeleid

In 2025 is reeds een start gemaakt met het sport- en beweegbeleid. In 2026 zal het sport- en beweegbeleid ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd. In 2027 zal verder invulling gegeven worden aan de uitvoering waarbij nadrukkelijk gekeken zal worden naar welke onderdelen wellicht beter in eigen beheer opgepakt en welke uitbesteed kunnen worden.

Verordening jeugd

Samen met de gemeenten in de Westelijke Mijnstreek wordt gewerkt aan een nieuwe verordening Jeugd. In dit traject staan het verder harmoniseren van beleid, het versterken van de onderlinge samenwerking en het delen van een gezamenlijke visie steeds centraler. Tegelijkertijd is sprake van landelijke ontwikkelingen, onder andere rondom de reikwijdte van jeugdhulp binnen de Jeugdwet, die naar verwachting de komende periode verder worden uitgewerkt en impact zullen hebben op de inhoud van de verordening. Dit maakt dat het proces van herziening en besluitvorming ook in 2027 zal doorlopen, zodat zorgvuldig kan worden aangesloten bij deze ontwikkelingen en een toekomstbestendig kader ontstaat.

Nieuw normenkader hulp in de huishouding (HBH)

De zorgsector staat voor een grote transformatie: toekomstbestendige, kwalitatief goede en betaalbare zorg wordt steeds urgenter. Binnen de Wmo neemt vooral de druk op Hulp bij het Huishouden (HbH) sterk toe. De vraag stijgt al jaren en zal door vergrijzing, langer zelfstandig wonen, complexere zorgvragen en de lage eigen bijdrage verder toenemen. Dit zorgt voor oplopende kosten en personeelstekorten vormen daarnaast een extra complicerende factor.

Om hierop te anticiperen wordt een nieuw, uniform normenkader voor HbH ingevoerd. Er is gekozen voor het HHM-kader (Hulp bij het Huishouden Methodiek), omdat dit gemeenten ondersteunt bij zorgvuldig en op maat indiceren van huishoudelijke ondersteuning. Het kader is gebaseerd op diverse onderzoeken en biedt een goed onderbouwde basis voor besluitvorming.

Door de stapsgewijze invoering van het HHM-normenkader wordt verwacht dat de structurele kostenontwikkeling de komende drie jaar lager zal zijn dan bij handhaving van het oude normenkader doordat in totaal minder uren worden geïndiceerd. De exacte invulling van een inkomensafhankelijke bijdrage is nog niet definitief vastgesteld en het wetsvoorstel moet nog worden behandeld door de Tweede en Eerste Kamer. De invoeringsdatum en precieze kaders zijn daardoor nog onzeker.

Project Automaatje

Momenteel wordt onderzocht of het project ANWB Automaatje in Beekdaelen kan worden ingezet als aanvulling op het bestaande vervoersaanbod. Automaatje is een vervoersdienst vóór en dóór inwoners, waarbij vrijwilligers deelnemers op afspraak vervoeren. In combinatie met bestaande voorzieningen zoals Omnibuzz (Wmo-vervoer op basis van een indicatie) en de Wensbus (aanvullend openbaar vervoer) kan hiermee een dekkend en flexibel vervoersaanbod worden gerealiseerd voor inwoners die niet (meer) zelfstandig kunnen reizen. Omdat dit project zich momenteel nog in de onderzoeksfase bevindt zijn de kosten nog niet bekend. Indien nodig zal er een apart college- en raadsvoorstel worden voorgelegd.

Suïcidepreventie

Vanaf 1 januari 2026 is zelfmoordpreventie een wettelijke taak voor gemeenten. De Zuid-Limburgse gemeenten gaan samen met de GGD volgens het zogenoemde EAAD-model in een actienetwerk aan preventie werken. Doel is meer bewustwording creëren en het taboe doorbreken. Daarnaast krijgen sleutelfiguren, mensen die in hun werk vaak met kwetsbare mensen in aanraking komen, training in herkennen en het gesprek aangaan. Huisartsen, sociaal werkers en mensen die in het onderwijs werken. Alle Zuid-Limburgse gemeenten besluiten in Q2 over hun deelname aan het actienetwerk dat in het najaar van 2026 een concreet actieplan presenteert.

Uitvoeringsprogramma Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang

Begin 2026 is de regionale visie Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang vastgesteld door de raad. Op dit moment wordt op regionaal niveau gewerkt aan een uitvoeringsprogramma dat in de loop van 2026 wordt opgeleverd en voorgelegd aan de colleges in Parkstad ter besluitvorming.

Daarnaast wordt door Levanto gewerkt aan plannen om de huidige locatie van het Zorgpension aan de Stationsweg 10 te Nuth te verbouwen. De plannen zijn nog niet gepresenteerd aan de gemeente. Naar verwachting zal dit in Q2 2026 plaatsvinden. Daarna zal bekeken worden welke vervolgstappen nodig zijn om tot uitvoering te komen.

Participatiewet in balans

De herziening Participatiewet in Balans verandert het participatiestelsel ingrijpend en verschuift de focus van controle en uniformiteit naar vertrouwen, menselijkheid en maatwerk. Participatie wordt breder erkend: naast betaald werk tellen ook maatschappelijke deelname, vrijwilligerswerk, informele zorg, talentontwikkeling en passende daginvulling mee.

In 2027 treedt de nieuwe uitvoeringspraktijk in werking, waarbij gemeenten meer beleidsruimte, minder administratieve lasten en grotere professionele afwegingsruimte krijgen. De nadruk verschuift naar bestaanszekerheid, eenvoudige en snelle ondersteuning en begeleiding in plaats van sanctioneren. Dit vraagt om aanpassing van processen, versterking van regionale samenwerking (onderwijs, welzijn, werkgevers, werkhubs) en investering in professionalisering, scholing, communicatie en mogelijk extra maatwerkvoorzieningen, terwijl de uiteindelijke rijksfinanciering nog niet volledig is uitgewerkt.

Onderzoek uitvoering participatiewet

In 2026 wordt het onderzoek naar de aan ISD Kompas opgedragen uitvoeringstaken opgeleverd en aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming. Afhankelijk van het gekozen scenario wordt een tijdpad opgesteld. Elk scenario kent een eigen impact op uitvoering, organisatie en financiën. De uiteindelijke keuze bepaalt de richting en de benodigde middelen voor de komende jaren.

Regionale werkhubs

De Regionale Werkhubs in Parkstad vormen een essentiële bouwsteen binnen de regionale infrastructuur voor participatie, ontwikkeling en arbeidsmarkttoeleiding. Het zijn centrale, laagdrempelige plekken waar inwoners, werkgevers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners samenkomen om instroom, doorstroom en uitstroom richting werk en participatie te versterken. De werkhubs activeren onbenut arbeidspotentieel en bieden leeromgevingen waarin sociale vaardigheden en (vak)kennis worden versterkt. Inwoners die extra begeleiding nodig hebben bij het vinden van passend werk of een zinvolle daginvulling worden hierin ondersteund. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met regionale partners, waaronder onderwijs, welzijnsorganisaties, werkgeversnetwerken, waardoor trajecten flexibel en vraaggericht op maat kunnen worden ingericht vanuit het alles-onder-één-dak-principe. De doorontwikkeling van de Regionale Werkhubs wordt ondersteund door gezamenlijke regionale investeringen, waaronder middelen uit de Regio Deal Parkstad. Zowel lokaal, regionaal als landelijk wordt het belang van maatschappelijke participatie onderschreven. Daarom investeren alle Parkstadgemeenten gezamenlijk in deze aanpak. De cofinanciering bestaat uit gemeentelijke inzet (ambtelijke uren voor beleid, uitvoering, monitoring en afstemming), aangevuld met middelen uit het Parkstad Participatiefonds en Stadsregio Parkstad Limburg.

Uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid

In 2025 is gewerkt aan het concept uitvoeringsprogramma, dat in 2026 aan het college ter besluitvorming wordt aangeboden. In dit uitvoeringsprogramma is onder andere opgenomen de borging van de structurele onderhoudsbijdrage voor gemeenschapshuizen alsook de implementatie en resultaten van de buiten- en binnensportkaders. Wanneer besluitvorming heeft plaatsgevonden wordt dit document conform afspraak ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad. Het implementeren van deze kaders met de diverse verenigingen en stichtingen loopt door in 2027.

Park de Oirsprong

De benodigde investering maakt van het voormalig Park de Oirsprong een open sport- en beweegpark. Een toekomstbestendige, multifunctionele ontmoetingsplek waar sport, gezondheid en maatschappelijke verbinding samenkomen. Door voorzieningen te bundelen, infrastructuur te verbeteren en gezamenlijke ambities te formuleren, ontstaat er ruimte voor groei, innovatie en een bredere toegankelijkheid. Door het verbreden van het aanbod en het vergroten van de toegankelijkheid draagt Ontmoetingspark de Oirsprong niet alleen bij aan sportdeelname, maar ook aan leefbaarheid, talentontwikkeling en sociale cohesie binnen de regio. Een duidelijke en concrete visie, samengesteld door het kernteam van het park. De resultaten van dit burgerinitiatief hebben geleid tot een kredietaanvraag die op 24 februari 2026 door de gemeenteraad is aangenomen. In het restant van 2026 wordt gewerkt aan een definitief ontwerp, de ontwikkeling van fase 4 en het voorbereiden van de aanbesteding. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat de werkzaamheden medio 2027 kunnen starten. (Of zoveel eerder wanneer mogelijk).

Regiodeal Same veur elkaar

Dit project richt zich op de ontwikkeling van de kern Nuth. De gemeente ondersteunt en stimuleert de ontwikkeling van een netwerk van inwoners, verenigingen, professionele organisaties en de gemeente zelf. Actieve betrokkenheid van inwoners draagt bij aan gemeenschapszin en aan het verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving. Same Veur Elkaar heeft zich in de loop van 2025 stevig ontwikkeld.

De dorpscoördinator en de opbouwwerker werken in Nuth aan een steeds breder netwerk en sluiten inmiddels aan bij de wijkgerichte aanpak en het initiatief Sociale Wifi. Steeds meer activiteiten krijgen vorm en een groeiend aantal inwoners levert een actieve bijdrage.

Project Vrijwillige Energie Parkstad speelt een rol door financiële en administratieve ondersteuning te bieden aan vrijwilligersprojecten. Elk kwartaal verschijnt een kalender waarin zichtbaar wordt welke partijen waarmee bezig zijn in Nuth. In 2027 zal het project volledig operationeel zijn.

Same Veur Elkaar wordt gefinancierd vanuit middelen van Parkstad met gemeentelijke cofinanciering.

Lokale Inclusie agenda

De Lokale Inclusieagenda (LIA) wordt in september van 2026 ter besluitvorming voorgelegd. Uitgangspunt van de LIA is dat iedere inwoner van de gemeente volwaardig moet kunnen deelnemen aan de samenleving. Inclusiebeleid raakt vrijwel alle gemeentelijke beleidsterreinen, variërend van sport en onderwijs tot de realisatie van het nieuwe Huis van de Gemeente en het terugdringen van laaggeletterdheid. Bij de uitvoering van de LIA wordt nadrukkelijk aangesloten bij het bestaande inclusiebeleid en voortgebouwd op wat al goed werkt. De financiële gevolgen zijn op dit moment nog niet duidelijk.

Interreg Europe - Sociaal

Beekdaelen participeert in Interreg Europe, het Europese programma waarin 36 landen samenwerken om regionaal beleid te verbeteren via kennisuitwisseling, peer learning en gevalideerde good practices. Beekdaelen neemt deel aan twee projecten: TAAS (duurzaam toerisme, data en digitalisering) en SMARTFORM (energietransitie en energiearmoede). Aangezien ook de meerwaarde voor deelname op sociaal vlak wordt gezien, wordt overwogen om ook vanuit het sociaal domein deel te nemen aan dit Europees programma. Er vinden momenteel verkennende gesprekken plaats.

Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Wonen, Welzijn, Zorg

Begin 2025 is de "Toekomstvisie Wonen, Welzijn en Zorg Parkstad Limburg" door de raad vastgesteld. Naar aanleiding hiervan wordt momenteel gewerkt aan een regionaal uitvoeringsprogramma, met als streven dit uiterlijk eind 2026 gereed te hebben. Daarnaast wordt op basis van het door de raad in december 2025 genomen voorbereidingsbesluit gewerkt aan een afwegingskader voor nieuwe zorgactiviteiten in de gemeente, dat in 2026 aan de raad zal worden voorgelegd ter besluitvorming.

De Parkstadgemeenten, betrokken zorg- en welzijnsorganisaties en woningcorporaties dragen naar rato bij aan de kosten voor de projectleiding.

SES Nuinhof

Binnen dit project neemt het Nuinhofhuisje een centrale plaats in. In dit huis vinden cursussen plaats, kinderen krijgen er huiswerkbegeleiding en er wordt samen gekookt en gegeten. Het project SES Nuinhof loopt aan het einde van dit jaar af, maar de activiteiten in en rondom het Nuinhofhuisje zijn geborgd via een Hoeskamersubsidie. Het huisje wordt door Wonen Zuid kosteloos ter beschikking gesteld tot uiterlijk 2030. De gemeente Beekdaelen wil de komende jaren de kosten voor nutsvoorzieningen, verzekeringen en wifi voor haar rekening nemen. Daarnaast ontvangen de vrijwilligers van het Nuinhofhuisje ondersteuning bij administratie en subsidieaanvragen via Vrijwillige Energie.

Om de activiteiten in het Nuinhofhuisje en de ondersteuning van de vrijwilligers te bekostigen zijn middelen nodig die naar alle waarschijnlijkheid kunnen worden bekostigd door inzet van een (nieuwe) regiodealsubsidie. Gezien het feit dat de uitgaven worden gedekt door inkomsten kunnen deze middelen worden gevraagd in één van de buraps.

Ontwikkelingen Nieuw Beschut

Op dit moment ontvangen inwoners met een indicatie voor Nieuw Beschut een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd via ISD Kompas. Binnen ISD Kompas is het voorstel gedaan om één van de deelnemende gemeenten aan te wijzen als centrumgemeente. Aanleiding hiervoor is de gewenste bundeling van expertise en de efficiënte inrichting van onder meer personeelszaken. In het kader van het lopende onderzoek naar kwaliteit, integraliteit en kostenbeheersing heeft het dagelijks bestuur van ISD Kompas besloten om de besluitvorming hierover aan te houden. De uitkomsten van dit onderzoek worden afgewacht alvorens een definitief standpunt in te nemen over de mogelijke aanwijzing van een centrumgemeente.

7. Programma Kwaliteit van wonen, werken en leven in een groene gemeente

7.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen'

7.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma

Wij streven naar een gemeente waar het landschap groen en cultuurhistorisch rijk is, en ook ruimte biedt voor wonen, werken, genieten, ondernemen en leven. Sterke en vitale gemeenschappen vragen om een integrale benadering, waarbij fysieke ontwikkelingen hand in hand gaan met het versterken van sociale verbanden. Deze twee elementen zijn nauw met elkaar verbonden en functioneren als communicerende vaten, waardoor gemeenschappen veerkrachtiger, zelfredzamer en beter in staat zijn om maatschappelijke veranderingen op te vangen.

- We streven naar een passend, betaalbaar en toekomstbestendig woningaanbod voor alle doelgroepen.
- Onze groene en cultuurhistorische identiteit willen we behouden en versterken.
- We ondersteunen een duurzame landbouwtransitie die perspectief biedt aan agrariërs en bijdraagt aan natuur- en landschapswaarden.
- We werken samen met inwoners, ondernemers en partners aan de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.
- We streven naar een veilige, duurzame en leefbare inrichting van de openbare ruimte.
- We bieden ruimte aan lokaal ondernemerschap binnen heldere kaders en hanteren een actieve, meedenkende houding richting ondernemers.

7.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen

In het coalitieprogramma zijn diverse beleidsontwikkelingen beschreven die financiële gevolgen hebben. Deze zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Structurele ruimtevraag coalitieprogramma programma 3	2027	2028	2029	2030
Uitbreiding capaciteit om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen	100	100	100	100
Onderhoud nieuwe inrichting kerkhoven	50	50	50	50
	150	150	150	150

Uitbreiding capaciteit om de gebiedsontwikkelingen en woningbouw te versnellen

Beekdaelen kent -net zoals alle gemeenten- een aanzienlijke woningbouwopgave om het woningtekort tegen te gaan. Het realiseren van meer woningen vraagt onder meer om voldoende ambtelijke capaciteit. Tegelijkertijd zien we dat -naast de landelijke en regionale obstakels- personeelsgebrek ook een van de obstakels is om de geplande (nieuw)bouw te realiseren. Specifiek gaat het hierbij om al het personeel dat beschikbaar is voor de

gemeentelijke keten van planvoorbereiding, procedure-uitvoering (waaronder vergunningverlening) en projectbegeleiding tot de realisatiefase. Gelet op de ambities uit de afgesproken woondeal en gezien de ambities uit het coalitieprogramma met betrekking tot de gebiedsontwikkelingen en versnelling van de woningbouw breiden wij de bestaande ambtelijke capaciteit uit met minstens in 1 fte vanaf 2027.

Onderzoek nieuwe inrichting kerkhoven

Zowel op basis van de aangenomen motie als het coalitieprogramma 'Groeien in Groen' is de gemeente Beekdaelen van oordeel dat begraafplaatsen vaak een belangrijke maatschappelijke, culturele en historische functie vervullen in onze kernen. Het is wenselijk om ook voor de parochiële begraafplaatsen -net als voor de gemeentelijke begraafplaatsen-mogelijkheden te bieden voor een beperkte ondersteuning en samenwerking. Temeer omdat het behoud van deze begraafplaatsen een belangrijke uitstraling hebben voor de gemeenschappen en daarnaast van belang zijn voor de instandhouding van ons cultureel erfgoed. Het college heeft de opdracht gekregen om in overleg met de parochies een raadsvoorstel voor te bereiden ten behoeve van een toekomstbestendige, groenere en onderhoudsvriendelijke inrichting van de kerkhoven, waarbij de kerkhoven worden getransformeerd tot een parkachtige omgeving waarbij cultuur-bezinning-hittestress een belangrijke rol spelen. Dit voorstel gaat eveneens in op de mogelijkheden van een bijdrage in het onderhoud van de niet gemeentelijke kerkhoven. Voorgesteld is hiervoor een eenmalig bedrag van 200.000 euro en voor structureel onderhoud een bedrag van 50.000 euro jaarlijks ter beschikking te stellen.

7.2 Algemene beleidsontwikkelingen

7.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen

Herijking gemeentelijk erfgoedregister

Er wordt gewerkt aan de herijking van het gemeentelijk erfgoedregister. Deze herijking vloeit voort uit eerder vastgesteld beleid en past binnen het bestaande budget; hiervoor is geen aanvullende financiële claim aan de orde. We zijn in overleg met het rijk over een extra tegemoetkoming via het rijksbudget Erfgoed en Overheid die via de decentrale uitkering wordt uitgekeerd. Onze inzet is gericht op een maximale tegemoetkoming van 2 x € 20.000 voor 2026.

Uitvoering motie klein erfgoed

Er wordt uitvoering gegeven aan de door de raad aangenomen motie klein erfgoed. Deze motie vraagt om een nadere verkenning en mogelijke inzet op het behoud en de waardering van kleinschalig erfgoed. De uitwerking hiervan is een bevoegdheid van het college, echter waarschijnlijk met financiële consequenties. Het onderzoek hiertoe wordt medio 2026 uitgezet (onderhoudsprogramma voor klein erfgoed in de openbare ruimte). Mogelijk is voor het onderhoudsprogramma subsidie te verkrijgen via een ter beschikking gestelde provinciale regeling voor instandhouding Klein Limburgs Erfgoed (max. € 60.000 afhankelijk van de subsidiabele kosten).

Gemeentelijke bijdrage monumentale windmolens

Daarnaast zijn er gemeentelijke bijdragen voor de twee monumentale windmolens in onze gemeente, waarvoor een hogere gemeentelijke bijdrage wordt gevraagd. De hogere bijdrage gaat in per 1 januari 2027 en wordt aan de raad ter goedkeuring voorgelegd in de tweede burap 2026.

Invulling regioarcheoloog

De huidige regioarcheoloog Parkstad stopt per 13 april 2026. De inzet van een regioarcheoloog is voor Beekdaelen essentieel voor het kunnen uitvoeren van wettelijke taken op het gebied van archeologie, waaronder advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen, vergunningverlening en de uitvoering van archeologisch beleid onder de Omgevingswet. Deze functie is daarnaast van groot belang voor regionale afstemming, kennisborging en continuïteit. Dit heeft de aandacht van de provincie die de functie wil uitbreiden voor de regio Zuid- Limburg, hierover wordt in mei 2026 meer bekend gemaakt via de provincie. Tot die tijd wordt er gewerkt met een vervangend adviseur via RAAP Archeologie. De kosten hiervan vallen voor zover nu verwacht binnen het beschikbare budget en de periodieke indexering van de gemeentelijke bijdrage (ca. 10%).

In samenspraak met de overige Parkstadgemeenten wordt de komende periode verkend hoe deze functie opnieuw wordt ingevuld. Hierbij wordt gekeken naar de organisatorische invulling, het takenpakket en de financiële verdeling tussen de deelnemende gemeenten. Dit kan leiden tot een wijziging van de structurele jaarlijkse bijdrage vanaf 2027. De gesprekken hierover worden eind april opgestart. Zodra hierover meer duidelijkheid ontstaat, komen we hier bij jullie op terug.

Energieopwekking Beekdaelen

In 2040 voldoende opwek van energie in Beekdaelen om een energieneutrale gemeente te worden. Energie opwekken op daken en waar landschappelijk in te passen op land. Middels ontwikkeling van een zon op dak aanpak, stimuleringslening voor MKB en organisaties,

Energiepark Jabeek en Euregionale samenwerking met Gangelt en een Energiehub op de Gyselaar wordt gestreefd om Beekdaelen van hernieuwbare energie te voorzien. De kosten voor de gemeente zijn 1,25 fte aan capaciteit gedekt door Rijksmiddelen. De verwachting is dat hier in 2027 een vervolg aan gegeven wordt waarbij nu nog niet zeker is of dit alles via rijksmiddelen gedekt kan worden.

Warmtetransitie Beekdaelen

Het doel is om in 2050 een volledig aardgasvrije gemeente te zijn en in 2040 een energieneutrale gemeente. Een van de meest impactvolle programma's op dit gebied is het regionaal Isolatieprogramma Parkstad. Dit programma doelt op verduurzaming van particuliere woningen met lage labels onder de gemiddelde WOZ-waarde van Beekdaelen met aandacht voor de doelgroep energiearmoede, doe-het-zelvers en VvE's. Dit programma wordt gevoed vanuit daarvoor bestemde Rijksmiddelen. Daarnaast zijn gemeenten verplicht om uiterlijk in 2027 een Warmteprogramma vast te stellen als opvolger van de Transitievisie Warmte 2.0. Het opstellen van dit programma wordt gedekt vanuit Rijksmiddelen.

Circulair Beekdaelen

Het doel is om in 2050 een volledig circulaire gemeente te zijn. Hiervoor is een regionaal Uitvoeringsprogramma Circulariteit 2026 – 2030 in Parkstadverband opgesteld om hier stapsgewijs naar te werken.

De gemeentelijke en regionale doelstellingen zijn in lijn met het nationale doelstelling om in 2050 circulair te zijn. Om hier tijdig op in te spelen dienen we nu actie te ondernemen. Vooralsnog wordt verwacht dat geen aanvullende middelen nodig zijn buiten de Rijksmiddelen en Parkstad middelen.

Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed

Gemeente Beekdaelen heeft de ambitie uitgesproken om in 2040 energieneutraal te willen zijn en daarin het goede voorbeeld te geven. Het doel is om het maatschappelijk vastgoed te circulair en klimaatadaptief te verduurzamen.

In 2050 is het doel om het gemeentelijk vastgoed volledig aardgasvrij te hebben. Om hier tijdig op in te spelen dienen we nu maatregelen te ondernemen. In september 2026 volgt een raadsvoorstel waarin duidelijk wordt welke structurele middelen benodigd zijn om het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen.

SoortenManagementPlan

Gemeente Beekdaelen zet in op het verduurzamen van woningen en het bevorderen van energiebesparing, met inachtneming van de bescherming van beschermde diersoorten. Met deze reden wordt ingezet op Natuurvriendelijk Isoleren (NVI) en de ontwikkeling van een gemeentedeckend Soortenmanagementplan (SMP). Met deze aanpak wordt de biodiversiteit beschermd, worden ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt en zijn de procedures juridisch geborgd via een omgevingsvergunning. Er is nog geen zekerheid over de exacte kosten voor het opstellen van een Soortenmanagementplan voor Beekdaelen, dit hangt af van de Europese aanbesteding. Wel is er met zekerheid een provinciale subsidie beschikbaar die hierin kan helpen. Voor het resterende bedrag worden rijksmiddelen ingezet.

Koppelen middelen uit regeling Realisatiestimulans aan budgetten voor volkshuisvesting

Het Rijk geeft gemeenten vanaf 2026 € 7.000 per betaalbare woning, door middel van de nieuwe regeling Realisatiestimulans, waarvan de bouw een jaar eerder is gestart. Gemeenten mogen dit geld vrij besteden aan hun woningbouwopgave. Mogelijke doelen zijn: tekorten in projecten oplossen, betaalbare woningbouw steunen, extra personeel

inzetten of geld in een reserve of fonds plaatsen. Deze specifieke regeling duurt van 2026 tot en met 2030, waarbij het gaat om de start van bouw van woningen in de periode 2025 tot en met 2029.

De gemeenteraad heeft vanuit haar bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen (budgetrecht) een verantwoordelijkheid in het aanwenden van een SPUK, zoals de Realisatiestimulans. Met de middelen kan de gemeente naar eigen inzicht haar woningbouwopgave financieel ondersteunen.

Het is nog niet duidelijk hoeveel woningen per jaar starten, daarom wordt vooraf geen vast bestedingsdoel gekozen. Het voorstel is om de ontvangen middelen te gebruiken voor volkshuisvesting, zoals sociale huur, middenhuur, betaalbare koop en uitvoering van nieuwe wetgeving. Het voorstel is om de middelen jaarlijks, via de bestuursrapportages, toe te voegen aan het bestaande werkkrediet voor de ontwikkeling van woningbouwlocaties.

Onderhoud kapitaalgoederen

Het gewenste kwaliteitsniveau voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in Beekdaelen is vastgesteld in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)-beleidskader 2022, dat weer verder is uitgewerkt in de IBOR-rehabilitatie in 2024. In 2026 wordt er een nieuw Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)-beleidskader voor de periode 2026-2030 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Naast een nieuw IBOR-beleidskader volgt er ook een nieuw Water- en rioleringsprogramma in 2026, voor de periode vanaf 2027. Mede op basis hiervan zal er een Meerjarig Infrastructuur Uitvoeringsprogramma (MIU) voor de periode 2027-2031 worden opgesteld en door het college worden vastgesteld. In de afgelopen periode heette dit programma het Meerjarig Infrastructuur Programma (MIP) 2024-2027. Dit MIP kent ruim tachtig projecten. De afkorting "MIP" is echter verwarrend, omdat deze term ook wordt gebruikt voor het Meerjarig Investerings Programma (MIP) van de gehele gemeente. Vandaar het voornemen om bij de nu aanstaande cyclus te gaan spreken van een MIU.

Tot slot, zoals aangegeven in de Raadsinformatiebrief van 13 april 2026 aangegeven dat er een voorgenomen besluit is om het groenonderhoud in de openbare ruimte in eigen beheer te gaan doen. De twee go/no-go-momenten zijn daarbij doorslaggevend; die volgen later in 2026. Voor het groenonderhoud geldt dat ook dat in eerste instantie het nieuw vast te stellen onderhoudsniveau bepalend gaat zijn voor de hoogte van de kosten. Ook dit is onderdeel van het nieuwe IBOR-beleidskader, dat in het najaar van 2026 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. Mede op basis daarvan zal het traject voor een groendienst in eigen beheer verder worden uitgewerkt, of een Europese aanbesteding in 2027 worden gestart. In beide gevallen zijn er, mede door de reeds beschreven extra prijsstijgingen en personeelstekorten, eventueel meerkosten te verwachten (vanaf 2028).

7.2.2 Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen

Implementatie nieuwe wet regie versterking volkshuisvesting

Per 1 januari 2027 zal de gemeente moeten beschikken over een huisvestingsverordening met minimaal een urgentieregeling. Hiervoor is de gemeente gecompenseerd in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Hoeveel het gaat kosten aan capaciteit en middelen is momenteel nog niet duidelijk.

Aanvullen middelen strategische grondaankopen

Het budget voor 2025 was begroot op € 500.000 en toegekend door uw raad. In 2025 is een

tweetal grondaankoop gedaan die deels ten laste van het budget strategisch grondaankopen zijn gebracht. Het resterende budget Strategische grondaankopen ten bedrage van € 427.405 zal met instemming van uw raad weer aangevuld kunnen worden tot het bedrag van € 500.000.

Verhogen onderhoudsbijdrage twee rijksmonumentale windmolens

De gemeente Beekdaelen heeft twee rijksmonumentale windmolens: de Janssenmolen in Oirsbeek en de Beltkorenmolen in Nuth. Beiden zijn nog altijd in gebruik als molen. Voorgesteld wordt de jaarlijkse bijdrage vanaf 2027 voor beide gemeentelijke molens te verhogen van € 5.000 naar € 15.000 per molen. Deze verhoging leidt tot een structurele lastenstijging van € 20.000 per jaar.

De voorgestelde bijdrage is onderbouwd op basis van landelijke ontwikkelingen (o.a. verhoging van het SIM-subsidieplafond en stijgende bouwkosten) en lokale kostendruk. Uit informatie van de moleneigenaren en Monumentenwacht Limburg blijkt dat de jaarlijkse onderhouds- en instandhoudingskosten substantieel hoger liggen (circa € 25.000–€ 40.000 per jaar), mede door indexering, onderhoudsachterstanden, biotoopbelasting en aangescherpte veiligheidseisen.

Binnen deze context is € 15.000 per molen een proportionele en realistische structurele bijdrage die noodzakelijk is om de afgesproken prestaties (onderhoud, inspecties en openstelling) uitvoerbaar te houden en risico's op uitgesteld onderhoud te beperken.

8. Programma Krachtig organiseren en samenwerken

8.1 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma 2026-2030 'Groeien in Groen'

8.1.1 Ambities uit het coalitieprogramma

De grote transitieopgaven op het terrein van onder meer energie, brede welvaart, circulaire economie vragen een krachtige en effectieve samenwerking. Wij kiezen voor de Zuid-Limburgse schaal, waarbij de vastgestelde agenda Zuid-Limburg leidend is – Beekdaelen is financieel en organisatorisch wendbaar, innovatief en in balans. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Voor Beekdaelen is Zuid-Limburg het schaalniveau waarop wordt samengewerkt – dit doen we samen met de GR Parkstad Limburg en de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg.
- Beekdaelen is een directe partner en trekker in het mede realiseren van de doelstellingen die opgenomen staan in de Agenda Zuid-Limburg, NOVEX en het Nationaal Programma Vitale Regio's.
- Wij houden vast aan een gezonde financiële positie in Beekdaelen – dit is de basis om in onze kernen en wijken te kunnen investeren.
- We houden de belastingdruk voor onze inwoners zo laag mogelijk, d.w.z. ombuigingsmaatregelen gaan voor belastingverhoging (uitgezonderd indexering) en wij werken volgens het principe 'de gebruiker betaalt'.
- De schaalgrootte van Beekdaelen heeft gezorgd voor een krachtige uitvoeringsorganisatie, waar de komende periode volop aandacht aan wordt gegeven, dit om flexibel in te kunnen spelen op de steeds veranderende maatschappij.

8.1.2 Beleidsontwikkelingen uit het coalitieprogramma met financiële gevolgen

In het coalitieprogramma zijn geen beleidsontwikkelingen benoemd binnen dit programma die financiële gevolgen hebben.

8.2 Algemene beleidsontwikkelingen

8.2.1 Algemene beleidsontwikkelingen zonder directe financiële gevolgen

Interreg Europe

De gemeente Beekdaelen neemt deel aan het Europese samenwerkingsprogramma Interreg Europe om beleidsontwikkeling en uitvoering gericht te versterken. Daarbij benut Beekdaelen 'Good Practices' uit andere Europese regio's die, waar relevant, worden vertaald naar de lokale context, en deelt zij eigen ervaringen en werkwijzen actief met internationale partners.

Deze samenwerking krijgt concreet vorm via deelname aan twee projecten: TAAS, gericht op de vrijetijdseconomie, en SMARTFORM, gericht op duurzaamheid. De projecten leveren toepasbare kennis en praktijkervaring voor lokale en regionale opgaven, zoals het versterken van een duurzame vrijetijdseconomie, het terugdringen van fossiel energiegebruik, het bevorderen van leefbaarheid en het vernieuwen van beleidsprocessen.

De samenwerking versterkt de kwaliteit en samenhang van beleid tussen lokaal en (Eu)regionaal niveau. De benodigde ambtelijke inzet wordt gefinancierd vanuit Interreg Europe en is organisatorisch geborgd binnen de gemeentelijke governance.

Regionale investeringsagenda's NOVEX, Regiodeal 6 en Nationaal Programma Vitale Regio's

In 2025 is het kader van het Ontwikkelperspectief NOVEX- Zuid-Limburg (Rijk, Provincie, Waterschap en gemeenten) een Regionaal Investerings- en Uitvoeringsagenda. Hierbij wordt aandacht gevraagd voor regionale ruimtelijke projecten waarbij samenwerking met het Rijk van toepassing is.

In het kader van uitvoering van de Regiodeals is de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg opgericht. Beekdaelen draagt ook bij -naar inwonersaantal- aan de kosten van deze stichting. Voor het onderwerp Grensoverstijgende kenniseconomie werkt deze stichting actief samen met het programmabureau Parkstad Limburg. Voor Regiodeal 6 zal het project PlusWijken worden ingezet. Dit vindt plaats op basis van cofinanciering. Voor het onderwerp landschap wordt gewerkt aan projecten in het kader van duurzaam beheer van landschap(selementen), circulaire teelten en functietransformatie van cultuurhistorisch erfgoed.

Daar waar NOVEX met namen gericht is op ruimtelijke opgaven is Zuid-Limburg in het Nationaal Programma Vitale Regio's een van de 11 aandacht regio's. Het NPVR richt zich met name op de sociaal-maatschappelijke opgaven en economische ontwikkeling. Het vormt daarmee een complementaire aanpak t.o.v. NOVEX. In dit kader wordt een plan voor de regio geschreven welke vervolgens wordt vertaald in een uitvoeringsagenda. Het NPVR is de opvolger van de Regiodeal aanpak, die met de 6e Tranche zijn laatste openstelling heeft gehad.

Herziening gemeentefonds

Per 1 januari 2023 is een nieuw verdeelmodel van het gemeentefonds ingevoerd. Het gaat daarbij om de vraag hoe het rijksgeld over de gemeenten verdeeld moet worden. Sindsdien groeien gemeenten stapsgewijs naar de nieuwe verdeling via wat het 'ingroeipad' genoemd wordt. De financiële effecten van die ingroei zijn verwerkt in de voorliggende kadernota.

De Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) vond eerder dat de beheerders van het gemeentefonds hun huiswerk over moeten doen. Vier van de tien voorstellen zijn volgens de Raad onvoldragen; drie anderen deugen helemaal niet. De ROB stelde daarom voor om volgend jaar de huidige verdeling aan te houden en nieuw onderzoek te laten uitvoeren.

Het kabinet gaat daar in mee, en neemt zelfs een extra jaar de tijd om tot een nieuwe verdeling te komen. 'Een volgende stap in het ingroeipad zal dan ook pas gezet worden per 1 januari 2029', schrijft Heerma aan de Kamer. Dat betekent dat het ingroeipad wordt bevroren op de huidige stand. Wel worden de bedragen geïndexeerd. Een eventuele nieuwe verdeling van de middelen uit de algemene uitkering kan grote gevolgen hebben voor de gemeentefinanciën.

8.2.2 Algemene beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen

Stichting Samenwerking Zuid-Limburg (SZL)

De gemeente Beekdaelen heeft eind 2025 besloten deel te nemen aan de stichting Samenwerking Zuid-Limburg (SZL). De maatschappelijke opgaven, zoals vastgelegd in de Agenda Zuid-Limburg, vragen om een (gemeente)grensoverschrijdende samenwerking. Overheden, private en semipublieke partners en kennisinstellingen hebben elkaar nodig in de uitwerking van een effectieve aanpak die tegelijkertijd meerjarig moet zijn. De inhoudelijke opgaves tonen de noodzaak aan om te komen tot effectieve en efficiënte samenwerking met een duidelijke focus en samenhang tussen de diverse schaalniveaus. Bij de besluitvorming in 2025 heeft de raad de bijdrage van € 1 per inwoner opgenomen tot en met het jaar 2028.

De rol van het programmabureau SZL wordt verbreed. SZL functioneert niet alleen als uitvoeringsorganisatie van Regio Deals, maar ook steeds nadrukkelijker als regionaal coördinatiepunt, strategisch verbinder tussen gemeenten, rijk en andere programma's zoals NPVR, en platform voor gezamenlijke positionering van Zuid-Limburg

Deze ontwikkeling is logisch en gewenst. Echter niet verdisconteerd in de huidige financiering. Een verhoging van de inwonerbijdrage is een gerichte investering in bestuurlijk overzicht, strategische slagkracht en maximaal rendement uit regionale samenwerking. Daarom wordt besloten tot verhoging van de inwonerbijdrage van €1,- naar €2,-. Voor Beekdaelen betekent dit een nieuwe jaarlijkse bijdrage van 72.000 euro. Aanvullend is besloten om de inwonerbijdrage jaarlijks te indexeren, na positieve evaluatie, conform CPI-september, vanaf 1-1-2029.

Het vorenstaande heeft tot gevolg dat tot en met het jaar 2028 een bijstelling van € 36.000 (€ 1 per inwoner) volstaat (er is immers al een bedrag van € 36.000 geraamd). Vanaf het jaar 2029 dient de oorspronkelijke bijdrage te worden geraamd, maar ook de verhoging van € 1 per inwoner. Om die reden dient vanaf dat jaar een bedrag van € 72.000 te worden bijgeraamd.

Organisatieontwikkeling: hybride werken

Bij de ontwikkeling van een wendbare en toekomstbestendige organisatie, moderne

werkwijzen en het nieuwe Huis van de Gemeente, zorgen wij voor een passende inrichting van fysieke en digitale (thuis-)werkplekken. Daarmee dragen we bij aan betere dienstverlening en samenwerking, en aan een werkomgeving die plaats- en tijdonafhankelijk werken ondersteunt en medewerkers in staat stelt efficiënt en effectief te werken. De werkgever is verantwoordelijk voor een ergonomische inrichting van thuiswerkplekken.

Bijlagen

1. Bijlage 1: Begrotingsuitgangspunten

Vertreksituatie

Als vertrekpunt voor het opmaken van de begroting voor het tijdvak 2027-2030 wordt uitgegaan van:

- de regelgeving van het Besluit Begroten en Verantwoorden;
- de richtlijnen van de Provincie (begrotingsbrief).

Loonkosten

- Op basis van formatieplan aangevuld met actuele ontwikkelingen.
- Het principe van de communicerende vaten wordt toegepast.

De budgetten voor doorontwikkeling organisatie, tijdelijk personeel en loonkosten worden bestempeld als budgetten die met elkaar verwant zijn. Dat betekent concreet dat als sprake is van een overschot op het ene budget en een tekort op het andere budget die budgetten met elkaar worden verrekend. Als per saldo sprake is van een overschrijding dan wordt de reserve doorontwikkeling organisatie ingezet. Bij een overschot wordt die reserve juist gevoed.

Deze systematiek biedt de mogelijkheid om de budgetten flexibel aan te wenden zonder dat dit tot jaarlijks schommelingen in de budgetten leidt. Hierbij geldt voor de betreffende reserve een plafondbedrag van € 500.000.

Voor 2027 wordt de indexering aangehouden van 4,1% conform prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers (bron CPB/CEP/meicirculaire 2026).

Prijzen

- Geraamd wordt in constante prijzen.
- Voor prijsstijgingen is een stelpost opgenomen van 2,1% (Bron: consumentenprijsindex volgens mei- circulaire 2026).

Subsidies

Voor de subsidiëring van verenigingen wordt een stelpost opgenomen met als basis het subsidietotaal 2026 verhoogd met het genoemde prijsindexcijfer.

Gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen/professionele instellingen

- De begroting van de betreffende partijen zijn overgenomen tenzij ervaringscijfers anders uitwijzen.
- Voor de subsidiëring van professionele instellingen wordt in 2027 uitgegaan van het prijsindexcijfer conform de meicirculaire 2026 tenzij anders is overeengekomen met de professionele instelling.

Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven is een post opgenomen van 50 duizend euro.

Rente

- Voor het aantrekken van leningen wordt een rente gehanteerd die is gebaseerd op het actuele renteniveau op de kapitaalmarkt.

Belastingen en heffingen

- De lokale heffingen en de overige leges zijn gebaseerd op een zo hoog mogelijke kostendekkendheid.
- Voor inflatoire bijstelling is gerekend met 2,1% (Bron: consumentenprijsindex volgens meicirculaire 2026).

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

- De circulaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. september 2026 is bepalend voor de begroting 2026 en de meerjarenbegroting.

Investeringsprogramma's

- De kapitaallasten van investeringen die vervanging behoeven worden ten laste gebracht van het begrotingsresultaat. Op die manier wordt geborgd dat vervanging kan plaatsvinden zonder dat dit leidt tot schommelingen in het vermogen of in het begrotingsresultaat.

Indexering kredieten

Om de indexering op kredieten te kunnen opvangen worden rentebaten die jaarlijks optreden als gevolg van het saldo op de schatkistbankieren gereserveerd en toegevoegd aan de reserve prijsstijgingen projecten. Als de reserve wordt aangesproken voor projectoverschrijdingen die meer dan 30% bedragen van het oorspronkelijke krediet, dan wordt de raad vooraf geïnformeerd via een raadsinformatiebrief. Voor kleinere toepassingen van de reserve wordt de raad achteraf geïnformeerd.

2. Bijlage 2: Financiële kaders

- Baten en lasten dienen in evenwicht te zijn waarbij er wordt gestreefd naar een zo laag mogelijke belastingdruk en een rechtvaardige verdeling van de lasten.
- Creativiteit en behoedzaamheid zijn de sleutelwoorden voor de gemeentelijke financiën.
- Creativiteit wanneer het gaat om de samenhang tussen incidentele en structurele middelen. Behoedzaamheid omdat er nog tal van onzekerheden in onze financiële meerjarenraming zitten.
- In het te presenteren begrotingsbeeld wordt ernaar gestreefd dat het eerste en het laatste jaar van het meerjarig perspectief sluitend zijn.
- In de planning & controlcyclus is de kadernota het integrale afweegmoment voor het beschikbaar stellen van nieuwe of aanvullende structurele middelen. Met het tussentijds ingrijpen op de integrale afweegmomenten wordt terughoudend omgegaan. De begrippen "onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar" zijn hierbij leidend.
- Voordelen die optreden op basis van autonome ontwikkelingen en die het gevolg zijn van bestaand beleid worden eerst ingezet voor het oplossen van (structurele) nadelen op basis van bestaand beleid.